

14

reportage

TEKST MARIA DEL GROSSO | FOTO'S HOGE NOORDEN/JACOB VAN ESSEN

De meest verpauperde woningen aan de lange Oudebildtdijk worden opgeknapt door de Stichting herstel dorpen en Bildtdijken. Zoals het huis van een Duitser die er decennia niet naar omkeek.

TEGEN DE verkrotting

Het ruikt er muf, de post ligt meters ver verspreid door de hal, behang bladdeert van de muren en eigenlijk is niks meer heel in de totaal vervallen dijkwoning op nummer 1066 aan de Oudebildtdijk in Westhoek. Aan de Stichting herstel dorpen en Bildtdijken (ShdB) de eer om van dit krot een pareltje te maken. Die opdracht is in handen gelegd van bouwbedrijf Van der Meer uit Sint Annaparochie.

Op 18 april 2019 beginnen eigenaar Johan van der Meer, werkvoorbereider Douwe van Slooten en werknemers Einte van der Meer en Coenraad Walda aan de renovatie. Met als deadline de bouwvakvakantie. Dat blijkt al gauw onhaalbaar. Onder andere omdat er veel meer asbest wordt aangetroffen dan van te voren was ingeschat.

De grote vraag deze eerste dag is of de elektriciteit het nog doet. Einte van der Meer test het met een waterkoker en zowaar, het apparaat begint te borrelen. Er kan in ieder geval koffie worden gezet. Johan van der Meer vertelt wat hij dacht toen hij de bouwval voor het eerst zag. „Hier moet heel wat gebeuren. Maar dat is juist leuk. Dit is waar je timmerman voor wordt, het echte timmerwerk.“

Zijn bedrijf is meer van de renovatie dan van de nieuwbouw. Dat bevestigen Romke Veenstra en Jelle van den Brink die later op de klus worden gezet. Ze hebben net gewerkt aan een zeer luxe nieuwbouwwoning in de Peinder Mieden. Veenstra: „Nieuwbouw is niks aan. Je krijgt alles aangeleverd op papier en moet dat zo uitvoeren. Met renovatie kom je van alles tegen, doe je veel meer uit eigen

hand en moet je overal een oplossing voor zoeken.“

UITDAGING

„Dat het om de slechtste panden langs de Oudebildtdijk gaat, is een uitdaging, vindt Johan van der Meer. „Dit hele pand moet gestript, geïsoleerd en weer helemaal opgebouwd.“ De kap gaat eraf, de voorgevel eruit. „Kijk maar, die gevel dijt helemaal uit. De fundering is slecht en deels kapot.“

Eigenlijk was de dijkwoning riep voor de sloop, stelt projectleider Greetje de Heer van de Stichting herstel dorpen en Bildtdijken. Maar de Stichting helpt niet alleen eigenaren met het opknappen van hun woning, ook worden er panden opgekocht, gerenoveerd en weer verkocht. In deze laatste categorie valt nummer 1066. De uiteindelijke doelstelling van de stichting is de verbetering van verpauperd particulier woningbezit ter verbetering van de leefbaarheid van en op de Bildtdijken.

Het was een hele zoektocht voor de Stichting om de eigenaar te achterhalen. Tientallen jaren stond het huisje leeg. De Duitser die het ooit als tweede woning kocht, kwam er nooit meer. Er stonden allerlei onbetaalde rekeningen open. „De eigenaar was overleden, ontdekten wij“, aldus De Heer. Via de erven moest contact opgenomen worden maar de weduwe bleek onder bewindvoering te staan. „Er moesten heel veel formele stappen worden genomen en dat liep ook nog via de rechtbank. Een heel avontuur.“

In december 2017 werd de koopakte getekend. Het duurde tot mei 2018 dat ook de leveringsakte gereed was. Makelaardij Op Maat in Sint Annaparochie krijgt het object in de verkoop en prijst het alvast aan als:

“
EEN NETTERE OMGEVING
ZORGT ERVOOR DAT
DE ANDERE WONINGEN
AAN DE DIJK IN
WAARDE STUIGEN

Projectleider Greetje de Heer tussen het gedateerde behang van de nog op te knappen woning.

„Wonen in een geheel gerenoveerde woning met de uitstraling van de bouw rond het jaar 1900.“ De vraagprijs is 160.000 euro.

Eind april doet de grootste tegenvaller zich voor. Er was gerekend op het verwijderen van asbest. Bij deze klus moesten wanden gesloopt worden. Daarachter blijkt ook asbest te zitten. Het bouwbedrijf moet alles omschrijven en vastleggen in rapporten. Dat geeft tijdverlies. Bovendien moet de hele planning aangepast worden. Gelukkig lukt het wel het pand voor de bouwvakvakantie wind- en waterdicht te krijgen.

BELANGSTELLING

De Stichting heeft nog even de tijd, vertelt voorzitter Wim Megens. Het project loopt tot eind dit jaar en heeft een uitloop naar het eerste kwartaal van 2020. Makelaar Pieter Boskema van Op Maat vertelt dat er regelmatig belangstelling is en dat hij vertrouwen heeft in de verkoop van het pand. Dat geldt ook voor de nummers 816 en 818 langs de Oudebildtdijk, waarvan er inmiddels één verkocht is. Het effect van het opknappen reikt verder, stelt hij. Een nettere omgeving zorgt ervoor dat de andere woningen aan de dijk in waarde stijgen en dat de leefbaarheid verbeterd wordt.

Dat is het vliegwieleffect waarop de Stichting al hoopte, aldus Megens. „Dat het ook een impuls geeft aan de andere bewoners en zij er weer voor zorgen dat hun tuintje er netjes bij ligt en het schilderwerk in orde is.“ In de gemeentelijke en provinciale politiek klinken al geluiden om het project te verlengen. „Het zou heel jammer zijn als onze ervaringen van vier jaar zo maar verloren gaat“, stelt Megens.

>>

15

18 april 2019: Bouwbedrijf Van der Meer start met de renovatie van het totaal vervallen pand Oudebildtdijk 1066

3 mei 2019: Asbest verwijderen

16 mei 2019: Een nieuw dak

16

reportage

DE EENVOUD VAN DE dijkhuisjes

Kunststof kozijnen, moderne dakpannen. Bij renovaties van huizen wordt vaak voor mooi, onderhoudsvrij materiaal gekozen. Laat dat nou niet passen bij de dijkhuisjes langs de Oudebildtdijk die opgeknapt worden in opdracht van de Stichting herstel dorpen en Bildtdijken (ShdB). De Stichting vroeg Adema Architecten uit Dokkum als vaste adviseur voor de op te knappen krotpanden. Het is aan de architect om aan te geven wat historisch verantwoord is. „Het gaat om karakteristieke arbeidershuisjes”, legt projectleider Markus Bouman van Adema Architecten uit. Wie rijk was, had vroeger een huis met veel details, dat ontbrak bij deze woninkjes aan de dijk. „Ze hadden simpele, slanke gootjes. De kozijnen daarentegen waren van dik hout. Ze hadden namelijk een dragende functie. Op de hoogte van de kozijnen steunde de vloer.”

Eén van de meest karakteristieke elementen aan de panden is de delwège, het achterste gedeelte dat met een trap naar beneden bereikbaar is omdat het als het ware tegen de dijk aanleunt. Het werd met de dijk meegebouwd. Onder de oorspronkelijke bedsteden in de voorkamer ontstond daardoor opslagruimte. De huisjes, waarvan de meesten gebouwd zijn rond 1900, kwamen in de loop der jaren steeds lager achter

de dijk te liggen omdat deze meerdere keren opgehoogd is.

BOERDERETTES

Bij de bouw passen rechte dakpannen. Veel huisjes zijn door Duitsers aangekocht als vakantiewoning. Zij lieten er hun eigen smaak op los. Dat werden dakpannen die vanaf de nok liepen en daardoor uit verhouding waren. „Mensen hebben de neiging veel details toe te voegen. Er een soort boerderettes met rijke details van te maken. Dat past niet bij de historie”, aldus Bouman.

Het wil volgens hem niet zeggen dat er niks mogelijk is bij renovatie. Zo had nummer 816 achter een hele slechte uitbouw. Die moest verdwijnen, maar de ruimte moest wel blijven, wilde het een toekomstbestendige woning worden. De architect bedacht een moderne aanbouw die contras-

“
MENSEN HEBBEN
DE NEIGING VEEL
DETAIL TOE TE VOEGEN

teert met de woning. Het werd er één van zwart hout, dat ook wel gebruikt wordt voor schuren. „Modern van binnen, maar wel een uitbouw die onderdanig is aan de rest van het pand.”

Voor Adema Architecten, met veertig werknemers en drie kantoren in Groningen, Dokkum en Kampen is de Bildtdijken een van de kleinere projecten. Ook niet direct een project waar veel op verdiend wordt. „We moeten specifiek maatwerk leveren. Dan is het moeilijk om efficiënt te blijven.” Maar het werk past bij uitstek bij dit architectenbureau dat van oudsher ook veel restauratiewerk doet. „En wij willen lokaal maatschappelijk betrokken blijven.”

De uitdaging voor de architect is om het verhaal van de huisjes duidelijk te maken. Elementen uit de geschiedenis behouden en terugbrengen zodat duidelijk wordt waarom de woninkjes er zo uitzagen. Vandaar dat bij de grondige renovatie van nummer 1066 de oude dakpannen gebruikt zijn, terwijl de bouwers lever nieuwe hadden gelegd. Bij nummer 816 kwamen de pinakels terug. Ze werden vroeger geplaatst als de schoorstenen verdwenen, maar bij dit pandje waren de pinakels verdwenen.

ROTTE NIEZEN

Voor het project, waarvoor 1 miljoen subsidie van de provincie beschikbaar is en

Adema Architecten in Dokkum begeleidt het opknappen van verpauperde woningen langs de Bildtdijken. De huisjes zijn bijzonder omdat het achterdeel tegen de dijk aangebouwd is.

Oudebildtdijk 1066 in april.

Oudebildtdijk 1066 in september.

400.000 euro van de voormalige gemeente het Bildt, zijn 509 woningen geïnventariseerd. Daarvan bleken 133 slecht te zijn en 14 zeer slecht. Tien daarvan worden nu door ShdB opgeknapt. Deels door ze volledig aan te kopen, te herstellen en door te verkopen en deels door samen met de eigenaren verbeteringen door te voeren. „Het zijn niet voor niets de rotte kiezen, de slechtste panden langs deze dijk. Dat maakt het lastig. Soms is opkrikken niet haalbaar. Dan moeten we ons best doen om andere oplossingen te zoeken.”

Volgens Bouman gaat het uiteindelijk niet om die ene woning. „Je geeft de hele omgeving een impuls. Buren die naast een verpauperd huis wonen, krijgen daardoor ook een huis dat niets meer waard is. Voor hen geeft dit weer toekomst.”

Hij pleit dan ook voor voortzetting van het project. „Het zou heel zonde zijn als het bij deze tien panden blijft. We doen nu heel veel ervaring op en kunnen daardoor bij een vervolg sneller werken en meer panden aanpakken.”

3 juli 2019: Het plaatsen van de balklaag

25 juli 2019: Het pand is wind- en waterdicht

11 september 2019: Het afmeten van de buitenkant

17